

Innspill fra Industriell Symbiose Haugalandet til Ekspertgruppen for virkemidler for å fremme sirkulære aktiviteter

Det er behov for en helhetlig tilnærming, skal man oppnå et sirkulært samfunn. Endringer er nødvendig både i lovverk, støtteordninger og kultur.

1. Hva er den største utfordringen for at din sektor skal bli mer sirkulær?

For industrien er det i dag for få insentiver til å drive sirkulært. Industrisamarbeidet vi representerer, Industriell Symbiose Haugalandet, hadde ikke vært en realitet uten støtte fra det offentlige. Videre er dagens rammeverk utformet etter lineære modeller, som gjør det krevende å gjennomføre industrielle symbioseprosjekter i praksis.

Industrien er avhengig av en sterk politisk ambisjon og strategi for å sikre en helhetlig endring, skal man gå over til mer sirkulær drift. En vesentlig utfordring er at det lovverket ikke tilrettelegger for deling av materialstrømmer, biprodukter eller felles infrastruktur. Her er blant annet definisjonen av biprodukt og avfall i dagens lovverk, sentrale.

Industriell symbiose vil i mange tilfeller kreve investering i infrastruktur. Et konkret eksempel er for deling av overskuddsvarme, som vil kunne redusere det overordnede strømforbruket. Slik deling vil kreve investeringer i eksempelvis rørinfrastruktur mellom partene. I dag er det ikke nok økonomiske insentiver til at selskapene gjør denne investeringen. Man har tillatelser for utslipp av overskuddsvarmen til luft eller sjø, og det er usikkerhet knyttet til markedsutsiktene.

Åpenhet. Skal man oppnå økt grad av sirkulærhet, er man avhengig av deling av informasjon. Både informasjon om hva man ønsker inn, men også hvilke ressursstrømmer man har "til overs". Sistnevnte oppleves som et særlig sensitivt tema for industrien, blant annet fordi prosesser for materialhåndtering og produksjonssystemer i stor grad ble designet for mange tiår siden. Ved å dele informasjonen vil man også måtte erkjenne at disse løsningene ikke er ideelle i 2024, som kan være ubehagelig. Man opplever gjerne også en risiko knyttet til omdømme ved deling av slik informasjon.

Det finnes ingen etablerte systemer som fremmer samordning og samarbeid om material- og energistrømmer i industrien. Industrisamarbeidet har fått utviklet en demo-plattform for ressursdeling i vår region, men det vil kreve betydelig videreutvikling før plattformen kan

lanseres og tas i bruk. Myndighetene bør vurdere verktøy for å fremme informasjonsdeling knyttet til bedrifters ressursbruk.

2. Hvor er det behov for endringer i dagens virkemiddelbruk for å bli mer sirkulære?

For å fremme industriell symbiose er det nødvendig med støtteordninger som prioriterer samarbeidsprosjekter mellom bedrifter, særlig innen deling av ressurser som energi, vann og råmaterialer. Det bør tilbys økonomiske insentiver som belønner slike samarbeidsinitiativer og reduserer risikoen ved å delta i slike prosjekter.

Videre er det behov for en tydelig vei inn i virkemiddelapparatet, og fremgang i prosjektet "Virkemiddelapparatet 2.0". Støtte fra virkemiddelapparatet er avgjørende for innovasjon, vekst og skalering. Regjeringen bør sikre at prosjektet har det nødvendige fokuset for å oppnå de politiske ambisjonene.

Virkemiddelapparatet kan oppleves som uoversiktlig. Videre er mange av støtteordningene teknisk innrettet, som ikke treffer behovet i disse samarbeidsprosjektene.

Symbioseprosjekter handler i stor grad om organisering og samordning for samarbeid, ikke kun utvikling av nye teknologiske løsninger. Derfor trenger man virkemidler som fremmer samarbeid og koordinering - ikke bare teknologiutvikling.

I tillegg er det behov for en betydelig revisjon av dagens reguleringer som hemmer ressursutveksling. Regelverket bør tilpasses en sirkulær økonomi ved å legge til rette for at overskuddsressurser, som for eksempel varme eller biprodukter, kan flyte lettere mellom ulike bedrifter. Dette vil også redusere kostnader og sløsing av ressurser.

3. Hvilke nye virkemidler vil kunne bidra til at din sektor blir mer sirkulær?

Industriell Symbiose Haugalandet er et industrisamarbeid initiert av Haugaland Næringspark med deltakerne; Hydro, Equinor, Gassco, Eramet og Horisont Energi, og har fokus på hvordan man kan oppnå en bedre utnyttelse av ressursene og økt sirkulærøkonomi i et industrielt perspektiv. Samarbeidet sikter på å transformere hvordan industriaktørene samarbeider og bruker ressursene sine på en måte som gir positive resultater for både miljøet og økonomien.

Endring i lovverket

Et enklere og mer fleksibelt lovverk som oppmuntrer til ressursdeling mellom bedrifter er nødvendig. Dette inkluderer å tilrettelegge for enklere godkjenning av deling av biprodukter, harmonisering av utslippskrav, og en helhetlig tilnærming til miljøreguleringer som støtter en sirkulær økonomi.

Støtteordninger

Det bør etableres støtteordninger for bedrifter som inngår symbioseavtaler. Bedrifter som aktivt reduserer avfall og optimaliserer ressursbruk gjennom samarbeid med andre aktører, bør få økonomiske insentiver.

Støtte til risikoavlastning knyttet til felles infrastruktur for energiutveksling eller materialoverføring mellom bedrifter, vil være svært nyttig for å fremskynde ressursdeling og skape økt sirkulær aktivitet i industrien.

Tiril Fjeld

Daglig leder, Haugaland Næringspark